

Dr. ALİ CENK KESKİN

**AVRUPA BİRLİĞİ
TEMEL KURUM VE DEĐERLERİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	IX
GİRİŞ	1
1. AB'nin temelleri: Tarihte Avrupa'nın birlik olması fikri	3
A. Etimolojik olarak "Europa" kelimesi.....	3
B. Modern devletin ortaya çıkması ve Avrupa Projeleri	4
2. İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nun (AKÇT) kuruluşunu teşvik eden ulusal – uluslararası gelişmeler	7
A. İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa kıtasındaki konjonktür	7
I. Yalta Konferansı 4-11 Şubat 1945.....	7
II. 19 Aralık 1946 tarihinde Churchill'in Zürih Üniversitesi'ndeki konuşması.....	9
III. Şubat 1948 Prag darbesi	9
IV. 17 Mart 1948 BAB (İngiltere, Fransa, BENELUX)	9
V. 16 Nisan 1948 OECE (1962'de OECD'ye dönüşüyor)	10
VI. Mayıs 1948 Lahey Kongresi	10
VII. 5 Mayıs 1949 Avrupa Konseyi (Council of Europe/ Conseil de l'Europe).....	11
VIII. 4 Nisan 1949 NATO	12
B. AKÇT'nin kuruluş aşaması: Kurucu devletlerin çıkar hesapları.	13

I. Fransa.....	13
II. Almanya	15
III. İngiltere	15
IV. Hollanda - Belçika - Lüksemburg.....	16
3. Jean Monnet ve Robert Schuman'ın AKÇT Projesi (1951 Paris) 18	
A. Hazırlık safhası, imza ve yürürlük.....	18
B. AKÇT sistemi: organlar ve işleyiş	19
4. CED (Avrupa Savunma Topluluğu).....	21
A. Hazırlık safhası, ratifikasyonlar ve Fransa'nın kendi projesini sabote etmesi	21
B. Başarısızlığın Sonuçları	22
I. Avrupa savunmasında B Planı	22
II. Avrupa Projesi'nin mimarlarının istifaları.....	23
5. Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM) - (1957 Roma).....	24
A. Yeni hedefe doğru: Ortak Pazar	24
B. Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu Andlaşmaları'nın imzalanması	25
6. Avrupa'nın inşasında derinleşme süreci	27
A. Avrupa Topluluğu'na katılımlar	27
B. Katılımların kurucu andlaşmalara etkisi: Revizyon çalışmaları.29	
I. Andlaşmaların revizyonu: Topluluktan Birliğe geçiş.....	29
a. 1986 Avrupa Tek Senedi (Single Act - Acte Unique).....	29
b. 1992 Maastricht Andlaşması.....	30
II. Avrupa Birliği'nin transformasyonu	31
a. Amsterdam 1997.....	31
b. Nis 2000	32
c. Avrupa için Anayasa Andlaşması	33
d. Lizbon Andlaşması	34
7. Avrupa Birliği Kurumları ve işleyişleri	36
A. Siyasi kurumlar	36

I.	Avrupa Parlamentosu	36
II.	Avrupa Konseyi	39
III.	Konsey	39
IV.	Komisyon.....	42
B.	Teknik işlevi olan temel kurumlar.....	45
I.	Avrupa Merkez Bankası (European Central Bank – Banque Centrale Européenne)	45
II.	Sayıştay (European Court of Auditors - Cour des comptes européenne)	46
III.	Diğer teknik organlar	47
a.	Ekonomik ve Sosyal Komite (European Economic and Social Committee - Comité économique et social européen)	47
b.	Bölgeler Komitesi (European Committee of the Regions - Comité européen des régions).....	49
c.	Avrupa Yatırım Bankası (European Investment Bank – Banque européenne d’investissement)	50
d.	Avrupa İstikrar Mekanizması	52
C.	Yargısal Kurumlar: Avrupa Birliği Adalet Divanı.....	54
I.	Adalet Divanı (Court of Justice of the European Union – Cour de justice de l’UE).....	54
II.	Genel Mahkeme	56
III.	Uzmanlık Mahkemeleri.....	57
8.	Kurumsal prosedürler.....	58
A.	Kurumsal denge prensibi.....	58
B.	Avrupa Birliği’nin yasama prosedürü	59
I.	Danışma Görüşü Prosedürü (Advisory Opinion - Procédure d’avis consultatif)	59
II.	Olağan yasama usulü (Ordinary legislative procedure – procédure législative ordinaire)	60
III.	Uygun görüş usulü (Conformity Procedure - Procédure d’avis conforme).....	61

IV. Avrupa Birliği bütçesi ve kabul usulü	62
C. Avrupa Birliği'nde yürütme erki	65
9. Avrupa Birliği kurumlarına devredilen yetkiler	67
A. AB'ye devredilen yetkilerin dođası	67
I. Yetki dağılımı.....	67
a. Münhasır yetkiler (Exclusive Powers - Les compétences exclusives).....	68
b. Paylaşılan yetkiler (Concurrentes Powers - Les compétences partagées).....	70
c. İlave – tamamlayıcı yetkiler (Subsidiary powers - Les compétences subsidiaires)	71
d. Zımni yetkiler (Implied powers - Compétences implicites)	71
II. Yetki dağılımını düzenleyen genel ilkeler	73
a. Orantılılık Prensibi (Proportionality - Proportionnalité)	73
b. Yerindenlik (katmanlı yetki) (Subsidiarity - Subsidiarité)	74
c. Üye devletler arasında sadık işbirliği prensibi (The Principle of loyal cooperation of the member states - Le Principe de coopération loyale des Etats Membres)	75
10. AB hukuk düzeni	77
A. AB hukuk düzeni kökenli kaynaklar.....	77
I. Asli Kaynaklar: Andlaşmalar	77
a. Kurucu andlaşmalar ve tadilleri	77
b. Andlaşma ekleri ve protokoller	78
c. Bütçe andlaşmaları ile kurumsal andlaşmalar	79
II. Kurucu andlaşmaların Avrupa Birliği Mahkemesi içtihadı ile anayasal seviyeye çıkartılması ve sonuçları	79
III. Türev kaynaklar	81
a. Tüzük – AİDA m.288/2	82

b. Yönerge – AİDA m.288/3	83
c. Karar – AİDA m.288/4.....	84
d. Görüş – tavsiye AİDA m.288/5	84
IV. Atipik kaynaklar	85
a. AB kurumlarınca uyarlanan yarı resmi mevzuat (White Book-Green Book - Livre Blanc–Livre Vert)	85
b. Kurumlar arası andlaşmalar	86
c. Ortak dış ve güvenlik politikası ile özgürlük, güvenlik ve adalet alanı bağlamındaki işlmeler	86
V. İçtihad ile ortaya çıkan normlar : Hukukun genel prensipleri	87
B. Uluslararası hukuk kökenli kaynaklar.....	87
I. Uluslararası hukukun genel kaynakları	87
II. AB'nin taraf olduğu andlaşmalar.....	88
III. AB üyelerinin taraf olduğu ve AB'yi bağlayan andlaşmalar	89
11. AB hukuk düzeni ve üye devlet hukuk düzenleri ilişkisi	90
A. AB Hukuku'nun doğrudan uygulanırlığı	90
I. AB Hukuku'nda doğrudan uygulanma koşulları	92
II. AB Hukuku'nda Andlaşma, Tüzük, Yönerge ve Kararların doğrudan uygulanması	93
a. Andlaşmalar	93
b. Tüzükler	94
c. Yönergeler	94
d. Kararlar.....	95
B. AB Hukuku'nun üstünlüğü.....	96
I. Prensibin içtihadlarla ortaya çıkışı	96
II. AB Hukuku'nun ulusal hukuklara üstünlüğünün sonuçları	100
12. AB'de Temel Hak ve Özgürlüklerin korunması	101
A. İlk yıllarda Temel Hak ve Özgürlüklerin korunması.....	101
I. Katalog metin yokluğunda koruma sağlama çabası	102

a.	AB Hukuku'ndaki Temel Hak ve Özgürlüklerin korunmasında kaynak olarak Hukukun Genel İlkelerinin yeri	103
b.	ABAD içtihadlarında Hukukun Genel İlkelerinin içeriği.....	104
i.	İçtihadlarla gelen koruma süreci evreleri.....	105
ii.	AİHM ve ABAD'ın THÖ'yü farklı standartlarda koruduğu tartışmaları	109
iii.	Hukukun Genel İlkelerinin değişken içeriği	113
II.	AB Temel Haklar Şartı	115
a.	Şartın oluşumundaki tarihsel süreç	115
b.	Şart metninin hazırlanması	117
c.	Oluşturulan metnin içeriği.....	118
d.	Hukuki bağlayıcılık süreci ve Şart metnindeki değişiklikler.....	119
e.	Temel Haklar Şartı'na konan çekinceler.....	121
B.	AB'nin AİHS'ye katılım süreci.....	122
I.	Lizbon Andlaşması öncesi dönem	122
II.	Lizbon Andlaşması sonrası yürürlüğe girme sürecinde yaşanan problemler.....	123
III.	AB kurucu andlaşmalarının AİHM tarafından incelenmesi ihtimali	125
C.	AB İnsan Hakları kriterlerinin üye devletleri bağlayıcılığı sorunu	126
D.	11 Eylül 2001 sonrası uluslararası THÖ hukuku alanındaki gelişmelerin AB'de yansımaları.....	128
	KAVRAM DİZİNİ.....	131